

Vad ungdomar gör ett år efter gymnasieskolan Gy 2011

Sedan hösten 2014 har Skolverket publicerat uppgifter om vad ungdomar gör efter gymnasieskolan. Uppgifterna har fram tills nu handlat om ungdomar som läst enligt det tidigare regelverket (Lpf-94). Från och med i år har vi uppgifter om ungdomar som läst gymnasieskola enligt Gy 2011. Här sammanfattas de huvudsakliga resultaten som presenteras i detta PM.

Ungdomar som arbetade efter gymnasieskolan:

- Det var vanligare att ha en etablerad ställning på arbetsmarknaden bland ungdomar som hade fullföljt yrkesprogram med examen jämfört med ungdomar som hade fullföljt utan examen.
- Yrkesprogram med högst andel med etablerad ställning ett år efter gymnasieskolan var fordon- och transportprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet samt vård och omsorgsprogrammet.
- En fjärdedel hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter att ha fått examen från ekonomiprogrammet
- Ungdomar med examen arbetade i hög utsträckning inom branscher de utbildat sig för

Ungdomar som studerade efter gymnasieskolan:

- En fjärdedel av ungdomar som studerade ett år efter examen från yrkesprogram läste på Komvux.
- Ungefär en av tio ungdomar som hade grundläggande behörighet från yrkesprogram läste vidare på högskola ett år efter.
- Samhällsvetenskap och juridik samt teknik och tillverkning var de vanligaste högskoleämnena bland ungdomar som läste på högskola ett år efter gymnasieskolan.

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Etableringsstatus - definitioner för verksamhet	2
Beskrivning av populationen.....	2
Disposition.....	4
Verksamhet ett år efter gymnasieskolan.....	4
6 av 10 ungdomar hade antingen en etablerad ställning på arbetsmarknaden eller studerade ett år efter avslutade gymnasieskolan.....	5
Verksamhet ett år efter gymnasieskolan per program.....	6
Ungdomar som arbetade ett år efter att de avslutade gymnasieskolan Gy 2011.....	8
Vanligare med etablerad ställning på arbetsmarknaden bland ungdomar som hade fullföljt yrkesprogram med examen.....	8
Ungdomar med examen arbetade i hög utsträckning inom branscher som de utbildat sig för.....	9
Könsskillnader inom programmen.....	10
Arbete efter ett högskoleförberedande program.....	11
Ungdomar som studerade ett år efter att de avslutade gymnasieskolan Gy 2011... ..	11
En av fyra som studerade efter yrkesexamen läser på Komvux	11
En av tio som fick grundläggande behörighet på yrkesprogram läste vidare på högskola ett år efter	12
Högskoleämne efter gymnasieskolan.....	14
Vanligaste högskoleämne efter yrkesprogram.....	14
Etableringsstatus över tid.....	15
Verksamhet bland ungdomar som inte hade fullföljt gymnasieskolan.....	17
Vanligare med svag ställning på arbetsmarknaden bland unga som inte fullföljt gymnasieskolan.....	17
Folkhögskola vanligare bland ungdomar som gått högst år 1 eller 2.....	18
Ungdomar som fullföljde gymnasieskolan inom 3 år efter att ha börjat på ett introduktionsprogram.....	19

Inledning

Skolverket publicerar för första gången statistik över vad ungdomarna gjorde ett år efter att de avslutade gymnasieskolan enligt Gy 2011.¹ Statistiken visar ungdomarnas inträde till arbetsmarknaden, vidare studier eller utanförskap från de båda under kalenderåret 2015, ett år efter att de avslutat gymnasieskolan.

Etableringsstatus - definitioner för verksamhet

Ett centralt mått som används i statistiken är *etableringsstatus*, som här även benämns som verksamhet efter gymnasieskolan.² En ungdom betraktas som etablerad på arbetsmarknaden om den har en årlig arbetsinkomst på minst 187 100 kr, är sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition³ samt att det under 2015 inte finns några händelser som indikerar att personen är arbetslös eller deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Alla kategorier som ingår i etableringsstatus måttet:

- 1) etablerad ställning på arbetsmarknaden,
- 2) osäker ställning på arbetsmarknaden,
- 3) svag ställning på arbetsmarknaden,
- 4) studerar på högskola eller universitet,
- 5) bedriver övriga studier med CSN-stöd, t.ex. inom Komvux, folkhögskola eller yrkeshögskola,

eller

- 6) varken arbetar eller studerar. Dessa ungdomar förekommer varken med uppgift om arbetsinkomst eller är klassificerade som studerande.

Resultaten bygger på data från Statistiska centralbyråns (SCB) LISA-databas⁴, i vilken informationen hämtas från bland annat sysselsättningsregistret, SCB:s register över personer i utbildning och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens händelsedatabas.

Beskrivning av populationen

Det som alla ungdomar i årets redovisning har gemensamt är att de var folkbokförda den 31 december 2015 samt att de någon gång har varit registrerade i gymnasieskolan. Huvudfokus i detta PM är de ungdomar som avslutade

¹ Detta är första gången registerdata över etablering på arbetsmarknaden efter Gy 2011 publiceras. Skolverket har tidigare publicerat en uppföljning över lärlingars etablering på arbetsmarknaden baserat på enkätdata (Skolverket 2017, *Uppföljning av lärlingars etablering på arbetsmarknaden*).

² För mer fullständiga definitioner av måttet *etableringsstatus* se bilaga 1.

³ November månad 2015

⁴ Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier

gymnasieskolan läsåret 2013/14, den första kullen som läste enligt Gy 2011.⁵ Jämnåriga ungdomar som inte hade fullföljt gymnasieskolan utgör jämförelsegrupper. Dessa grupper används för att kunna särskilja utifrån hur ”långt” ungdomarna har kommit inom gymnasieskolan. I redovisningen används benämningen *studieresultat* för den här indelningen. Ungdomar som har läst introduktionsprogram och inte gått över till ett nationellt program utgör en egen jämförelsegrupp. Antal och andel ungdomar uppdelat utifrån studieresultat och programtyp⁶ presenteras i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Indelning efter programtyp och studieresultat för ungdomar som ingår i årets redovisning.

	Total		Högskoleförberedande program		Yrkesprogram	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Total	100 968	100	59 575	100	37 835	100
Fullföljt med gymnasieexamen	74 639	73,9	48 629	81,6	26 010	68,7
Fullföljt med studiebevis med minst 2500p	9 601	9,5	4 783	8	4 818	12,7
Studiebevis med färre än 2500p eller högst åk 3	9 950	9,9	4 919	8,3	5 031	13,3
Högsta år 2 på NP	1 758	1,7	737	1,2	1 021	2,7
Högsta år 1 på NP	1 462	1,4	507	0,9	955	2,5
Sist registrerade på Introduktionsprogram	3 558	3,5	-	-	-	-

Kommentar: I gruppen *Sist registrerade på introduktionsprogram* ingår bara ungdomar som inte har gått över till ett nationellt program

Som tabell 1 visar ingår knappt 101 000 ungdomar i årets redovisning. Av dessa hade knappt 74 700 ungdomar avslutat gymnasieskolan med examen, motsvarande 74 procent. Omkring 10 000 ungdomar avslutade med studiebevis med minst 2500 poäng, motsvarande knappt 10 procent. I detta PM används begreppet *fullföljt*

⁵ De allra flesta av dessa ungdomar började gymnasieskolan vid samma läsår, det vill säga läsår 2011/12. Ungdomar som började läsår 2011/12 men som tog längre än tre år att genomföra sina studier ska ingå i senare års redovisningar.

⁶ Med *programtyp* menas i detta PM högskoleförberedande program (HFP), yrkesprogram (YP) respektive introduktionsprogram (IM). Uppgifter om program utgår ifrån det program ungdomarna sist var registrerade på.

gymnasieskolan för båda dessa grupper och tillsammans var de ungefär 84 000 ungdomar.

Av de 101 000 ungdomarna hade ungefär 59 600 ungdomar fullföljt eller var sist registrerade på ett högskoleförberedande program och 37 900 ungdomar hade fullföljt eller sist var registrerade på ett yrkesprogram. Andelen med examen skiljde sig åt mellan programtyperna. Omkring 80 procent av ungdomarna som hade fullföljt eller sist var registrerade på ett högskoleförberedande program hade fått examen. Motsvarande andel bland de som hade fullföljt eller sist var registrerade på ett yrkesprogram var 69 procent.

Andelen som hade studiebevis med färre än 2500p eller högst gått år 3 var något större bland de som hade läst eller sist registrerats på ett yrkesprogram jämfört med gruppen ungdomar som hade läst eller var sist registrerade på ett högskoleförberedande program, 13 respektive 8 procent. Ungdomar som högst gått år ett eller två på ett nationellt program var minst till antal för båda programtyperna, de utgjorde tillsammans drygt 3 procent av alla ungdomarna totalt.

Ungefär 3 500 av ungdomarna var sist registrerade i gymnasieskolan på ett introduktionsprogram och har inte gått över till ett nationellt program. Ungdomar som började på ett introduktionsprogram för att sen byta till ett nationellt program ingår i en av de andra grupperna, beroende på deras studieresultat.

Disposition

I PM:et presenteras först verksamhet ett år efter gymnasieskolan bland ungdomar som fullföljt med eller utan examen läsåret 2013/14, samt verksamhet per program för ungdomar som hade fullföljt med examen. Därtill följer ett avsnitt som behandlar ungdomar som arbetade efter gymnasieskolan, där de vanligaste branscherna redovisas. Därefter presenteras olika typer av studier efter gymnasieskolan och de vanligaste högskoleämnena. Hur etableringsstatus ett år efter gymnasieskolan har sett ut över tid sen 2012 presenteras sedan. Slutligen redovisas verksamhet för ungdomar som inte hade fullföljt gymnasieskolan, samt ett kort avsnitt om ungdomar som hade börjat på ett introduktionsprogram men hunnit byta till ett nationellt program och fullfölja sina gymnasiestudier inom tre år.

Verksamhet ett år efter gymnasieskolan

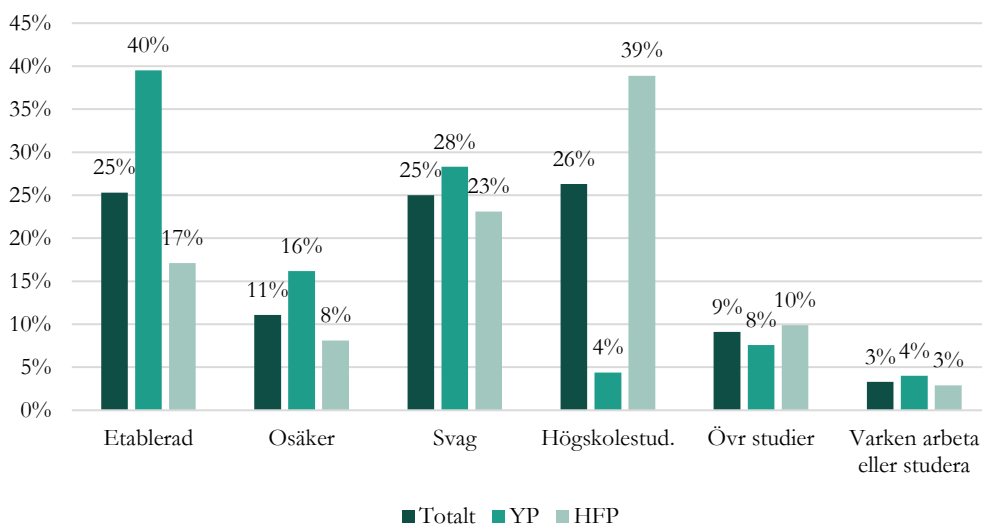
I detta avsnitt redovisas verksamhet bland ungdomar som har fullföljt gymnasieskolan med eller utan gymnasieexamen, både totalt och per högskoleförberedande respektive yrkesprogram. Därefter presenteras verksamhet per program för ungdomar som hade fullföljt med examen. Etableringsstatus är ett mått som används av Skolverket för att redovisa uppgifter över bland annat

etablering på arbetsmarknaden från ett till fem år efter gymnasieskolan.⁷ I detta PM läggs fokus på ett år efter gymnasieskolan eftersom det är den senast tillgängliga registerdata som finns för ungdomar som har läst enligt Gy 2011. Det kan dock vara värt att ha i åtanke att benämning *etablerad på arbetsmarknaden* bör användas med försiktighet när det gäller ungdomar ett år efter gymnasieskolan. Det är snarare flera år efter gymnasieskolan som man kan anses vara etablerad i en mer vardaglig mening av ordet. Uppgifter över tre år efter gymnasieskolan används ofta som vedertagen mät punkt men dessa uppgifter är ännu inte tillgängliga för elever som avslutade i den reformerade gymnasieskolan.

6 av 10 ungdomar hade antingen en etablerad ställning på arbetsmarknaden eller studerade ett år efter avslutade gymnasieskolan

Diagram 1 nedan visar etableringsstatus kalenderår 2015 för ungdomar som hade fullföljt gymnasieskolan, det vill säga med examen eller med studiebevis på minst 2500 poäng. Ungefär en fjärdedel av ungdomarna hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter gymnasieskolan. Ungdomarna som studerade, antingen högskolestudier eller övriga studier, utgjorde ungefär en tredjedel av gruppen. Därutöver hade omkring 35 procent av ungdomarna antingen en osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden. 3 procent av ungdomarna varken arbetade eller studerade.

Diagram 1. Etableringsstatus år 2015, andel. Ungdomar som fullföljde med eller utan examen läsåret 2013/14. Totalt (N=84 240), högskoleförberedande program (N=53 412) och yrkesprogram (N=30 828).

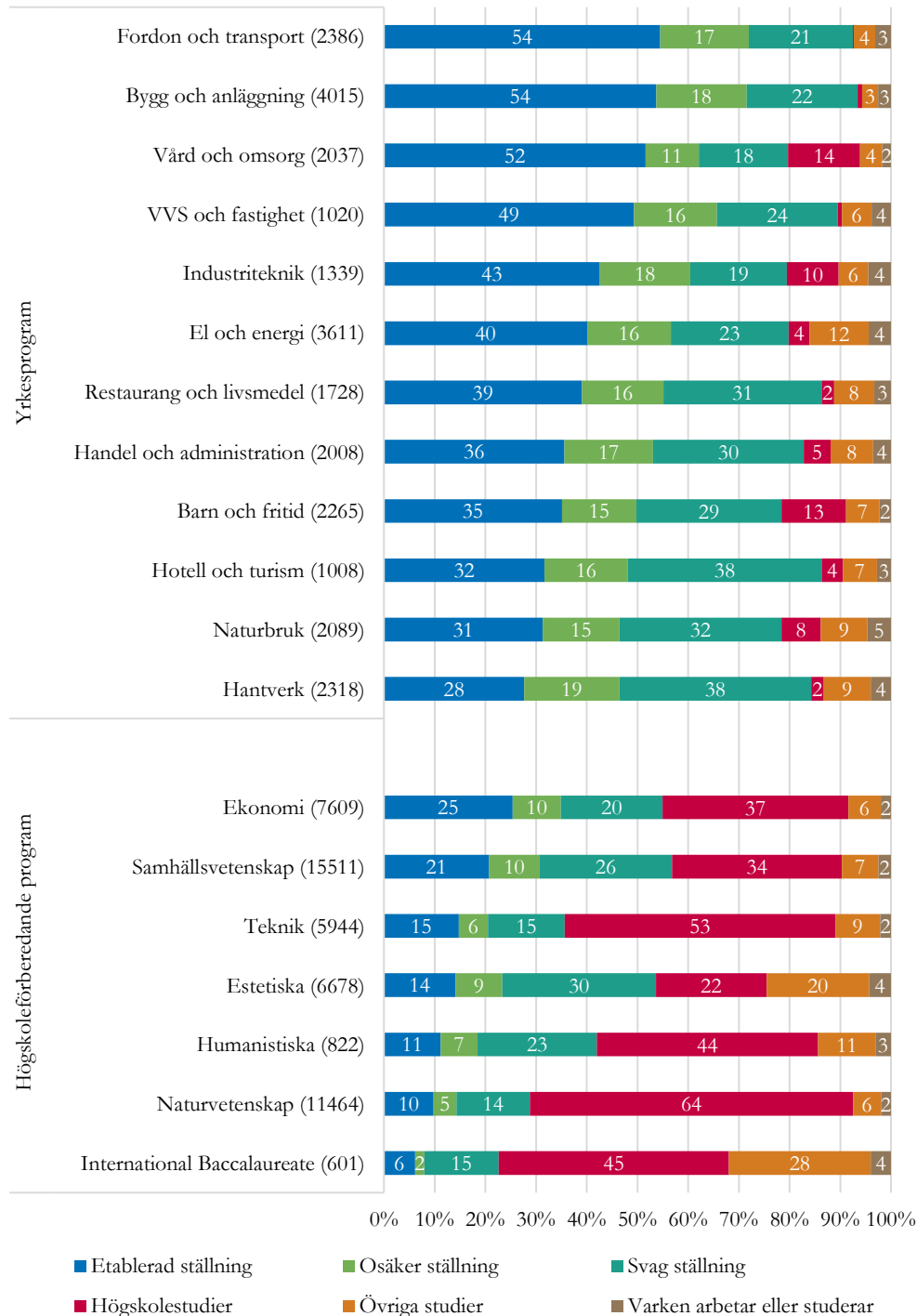
Som väntat var en etablerad ställning vanligast bland ungdomar som hade läst yrkesprogram (40 procent). Bland de som hade läst ett högskoleförberedande program var istället högskolestudier vanligast (39 procent). Andelen ungdomar

⁷ Mättet har ursprungligen arbetats fram av Högskoleverket (nuvarande Universitetskanslersämbetet, UKÄ) i samarbete med SCB.

med antingen etablerad eller osäker ställning var ungefär dubbelt så stor bland ungdomarna som hade läst ett yrkesprogram som bland ungdomar som hade läst ett högskoleförberedande program. Däremot var andelen ungdomar med svag ställning på arbetsmarknaden mer jämn mellan programtyperna. Andelarna i övriga studier eller som varken arbetade eller studerade var också relativt lika mellan yrkes- och högskoleförberedande program. Det var omkring en av tio ungdomar som bedrev övriga studier och ungefär 3 procent som varken arbetade eller studerade.

Verksamhet ett år efter gymnasieskolan per program

Sett till andel, hade ungdomar som fått examen från bygg- och anläggningsprogrammet samt fordons- och transportprogrammet en etablerad ställning på arbetsmarknaden i störst utsträckning vilket framgår i diagram 2. 54 procent av dessa ungdomar hade en etablerad ställning ett år efter gymnasieskolan. Ungefär hälften av ungdomarna som hade läst programmen vård- och omsorg och VVS- och fastighet hade en etablerad ställning ett år efter examen.

Diagram 2. Etableringsstatus ett år efter gymnasieskolan per program. Ungdomar som har fullföljt gymnasieskolan med examen läsåret 2013/14.

Kommentar: International Baccalaureate (IB) redovisas under högskoleförberedande program men IB är inte en del av gymnasieskolan Gy 2011.

Bland de ungdomar som hade läst högskoleförberedande program hade de med examen från ekonomiprogrammet en etablerad ställning i störst utsträckning. En fjärdedel hade etablerad ställning ett år senare. Sett till antalet var det däremot ungdomar som hade läst samhällsvetenskapsprogrammet som hade en etablerad ställning i störst utsträckning, med ungefär 3 200 ungdomar. Detta var även fler än antalet med etablerad ställning efter fordon- och transportprogrammet, det yrkesprogrammet med störst andel med etablerad ställning ett år efter examen. Det beror på att samhällsvetenskapsprogrammet var det största programmet sett till antal.

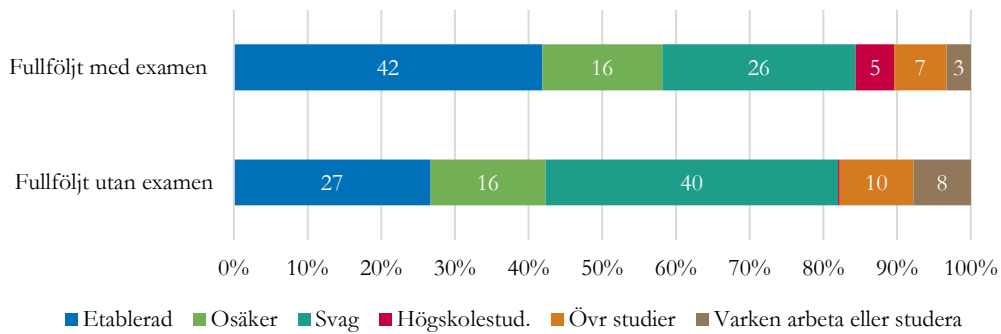
Naturvetenskapsprogrammet följt av teknikprogrammet var de programmen med störst andel ungdomar som ett år efter gymnasieskolan var högskolestuderande, 64 respektive 53 procent. Andelen ungdomar som studerade på högskola efter yrkesprogram var som väntat generellt lägre. Vård- och omsorgsprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet var de yrkesprogram med störst andel högskolestuderande.

Ungdomar som arbetade ett år efter att de avslutade gymnasieskolan Gy 2011

I detta avsnitt presenteras uppgifter över ungdomar som fullföljde gymnasieskolan och arbetade år 2015. Avsnittet inleds med en jämförelse av etableringsstatus bland ungdomar som hade fullföljt ett yrkesprogram med eller utan examen. Därefter redovisas de vanligaste branscherna bland de elever som hade fullföljt gymnasieskolan med yrkesexamen och hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden år 2015. Eftersom att nästan en av fem ungdomar som hade fullföljt från ett högskoleförberedande program hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter presenteras slutligen även de vanligast förekommande branscherna bland dessa ungdomar.

Vanligare med etablerad ställning på arbetsmarknaden bland ungdomar som hade fullföljt yrkesprogram med examen

Som presenterades i tabell 1 var det 30 800 ungdomar som hade fullföljt ett yrkesprogram med eller utan examen, vilket motsvarar 37 procent av alla som fullföljt gymnasieskolan. Diagram 3 nedan visar att en etablerad ställning på arbetsmarknaden var vanligast bland ungdomar som hade fullföljt gymnasieskolan med examen från ett yrkesprogram. Det var 42 procent, motsvarande 10 900 ungdomar, som hade en etablerad ställning i denna grupp jämfört med 27 procent, motsvarande 1 300 ungdomar, bland de som hade fullföljt utan examen.

Diagram 3. Etableringsstatus bland ungdomar som hade fullföljt med examen (N = 26 010) eller utan examen (N = 4 818) från ett yrkesprogram, andel (%).

Ungefär 80 procent av ungdomarna hade en arbetsmarknadsanknytning⁸ i båda grupperna. Andelen med svag ställning var dock större i gruppen som hade fullföljt utan examen. Bland ungdomarna utan examen hade 40 procent, motsvarande 1 900 ungdomar, en svag ställning på arbetsmarknaden. Motsvarande andel bland ungdomarna med examen var 26 procent, vilket motsvarar 6 800 ungdomar. Svag ställning innebär enligt kategoriseringen att ungdomen har en lägre årsinkomst än de som var etablerade och eventuellt även förekomst av arbetslöshet. Det är värt att ha i åtanke att just ett år efter gymnasieskolan kan det vara en del ungdomar som arbetat men även till exempel varit ute och rest varför de under det kalenderåret inte hunnit tjäna upp till årsinkomstgränsen. Tidigare redovisningar av etableringsstatus från ett till fem år efter gymnasieskolan visar att andelen med etablerad ställning ökar över tid.

Ungdomar med examen arbetade i hög utsträckning inom branscher som de utbildat sig för

Bland de ungdomar som fullföljde ett yrkesprogram med examen läsåret 2013/14 var 42 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2015. Den vanligaste branschen bland dessa ungdomar totalt sett var byggindustrin, med ungefär en fjärdedel arbetande inom denna bransch. Detta kan förklaras av att de som hade läst bygg- och anläggningsprogrammet utgjorde den största gruppen sett till antal. Därefter var handel m.m. samt vård- och omsorg de vanligaste branscherna där 16 respektive 14 procent av ungdomarna arbetade. I tabell 2 presenteras de vanligaste branscherna efter respektive yrkesprogram.⁹

⁸ Med begreppet arbetsmarknadsanknytning avses här ungdomar som har antingen en etablerad, osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden.

⁹ Se även rikstabell 5 *Branschtillhörighet ett år efter avslutade gymnasiestudier med examen läsåret 2013/2014 (verksamhet 2015)*, per program.

Tabell 2. Vanligaste branscherna för ungdomar som hade fullföljt med examen från ett yrkesprogram samt hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden år 2015

Program	Antal med etablerad ställning på arbetsmarknaden	Vanligaste branscherna (två högsta andelar per program)
Barn och fritid (BF)	795	Utbildningsväsendet (41,3 %), Vård och omsorg, socialtjänst (22,6 %)
Bygg och anläggning (BA)	2 156	Byggindustri (74,8%), Tillverkningsindustri (6,5%)
El och energi (EE)	1 448	Byggindustri (51,7 %), Tillverkningsindustri (14,6%)
Fordon och transport (FT)	1 300	Transport- och magasineringföretag (36,3%), Handel m.m. (33,2%)
Handel och administration (HA)	715	Handel m.m. (60%), Företag inom juridik, ekonomi m.m. (8,8%)
Hantverk (HV)	642	Handel m.m. (32,6%), Enheter för kultur, nöje och fritid m.m. (20,9 %)
Hotell och turism (HT)	319	Hotell och restauranger (42,6%), Handel m.m. (16,9%)
Industri teknik (IN)	570	Tillverkningsindustri (72,3%), Företag inom juridik, ekonomi m.m. (11,9%)
Naturbruk (NB)	654	Jordbruk, skogsbruk och fiske (34,7 %), Handel m.m. (13,3 %)
Restaurang och livsmedel (RL)	675	Hotell och restauranger (56,6 %), Handel m.m. (16,7 %)
VVS och fastighet (VF)	503	Byggindustri 66,0%), Tillverkningsindustri (9,3%)
Vård och omsorg (VO)	1 051	Vård och omsorg, socialtjänst (88,6 %), Utbildningsväsendet (3,4 %)

Kommentar: Bransch redovisas utifrån definitionen enligt SNI 2007 (2-ställig kod), en standard för svensk näringsgrensindelning. För fullständiga kategorinamn se bilaga 2.

Ungdomar som hade läst vård- och omsorgsprogrammet arbetade i stor utsträckning inom vård- och omsorgsbranschen ett år efter gymnasieskolan. Bland ungdomar som hade examen från det programmet arbetade ungefär 9 av 10 i denna bransch år 2015. Även bygg- och anläggningsprogrammet och industri tekniska programmet hade en relativ hög andel som arbetade i en bransch de hade utbildat sig för ett år efter, med 75 procent i byggindustrin respektive 72 procent inom tillverkningsindustrin.

Könsskillnader inom programmen

Fördelningen i olika branscher var ganska lika mellan kvinnor och män. För vissa program förekommer dock könsskillnader. Till exempel var det mycket vanligare för män som hade läst naturbruksprogrammet att arbeta inom jordbruk, skogsbruk samt fiske, medan kvinnor som hade läst samma program arbetade i många olika branscher.

Bland kvinnor som hade läst hantverksprogrammet arbetade de flesta inom branschen för handel m.m. ett år efter gymnasieskolan, medan de relativt få män som hade läst samma program i större utsträckning arbetade inom

tillverkningsindustri. Detta kan förklaras av könsskillnader på inriktningarna inom programmet, där till exempel kvinnodominerade inriktningar såsom frisör och florist i större utsträckning kan leda till arbete inom handel. Barn- och fritidsprogrammet var ett annat program där branscherna skiljde sig åt mellan könen. Det var vanligare för kvinnor att arbeta inom branscherna för utbildningsväsendet samt vård och omsorg, medan männen arbetade i ett flertal olika branscher.

Arbete efter ett högskoleförberedande program

Det var inte bara yrkesprogram som ledde till arbete direkt efter gymnasieskolan. Trots att det var vanligast att läsa på högskola bland de som hade läst högskoleförberedande program hade nästan hälften av dessa ungdomar någon arbetsmarknadsanknytning år 2015. 17 procent av ungdomarna som hade fullföljt ett högskoleförberedande program hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter gymnasieskolan. Den vanligaste branscherna för samtliga som hade examen från ett högskoleförberedande program var handel m.m, där en tredjedel av ungdomarna arbetade. Mönstret var detsamma för både könen.

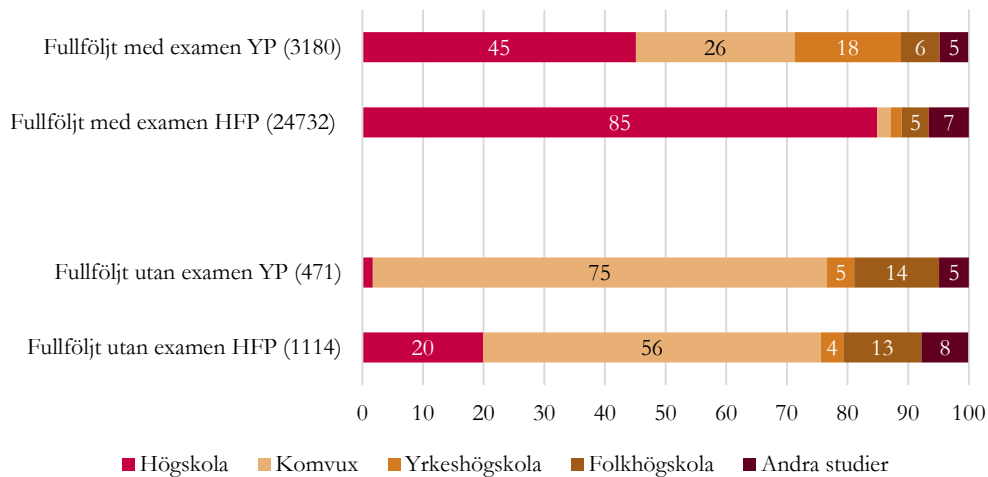
Ungdomar som studerade ett år efter att de avslutade gymnasieskolan Gy 2011

I det här avsnittet läggs fokus på de ungdomar som studerade, antingen på högskola eller i övriga studier, ett år efter avslutad gymnasieskola. Som diagram 1 visade, studerade varannan ungdom antingen på högskola eller inom övriga studier ett år efter ett högskoleförberedande program. Detta motsvarar ungefär 25 900 ungdomar. Andelen som studerade efter ett yrkesprogram var däremot 12 procent, vilket motsvarar ungefär 3 700 ungdomar. Avsnittet börjar med att visa fördelningen mellan de olika typerna av studier, per programtyp. Därefter redovisas andelen ungdomar som läser på högskolan bland de som hade läst grundläggande behörighet på yrkesprogram. Slutligen redovisas de vanligaste högskoleämnena bland elever som läser på högskola år 2015, där gruppen som har läst högskoleförberedande program står i fokus.

En av fyra som studerade efter yrkesexamen läser på Komvux

Diagram 4 visar fördelningen mellan olika typer av studier bland ungdomarna som studerade ett år efter att de avslutade gymnasieskolan. Bland ungdomar som hade fått examen från ett yrkesprogram var det ungefär en fjärdedel som läste på Komvux och 17 procent som läste på yrkeshögskola. Motsvarande andelar bland ungdomar som hade fått examen från ett högskoleförberedande program var ungefär 2 procent för båda studietyper.

Diagram 4. Typ av studier bland ungdomar som kategoriserats som studerande ett år efter fullföljt gymnasieskolan med eller utan examen, andel (%).

Bland de som studerade efter examen från ett högskoleförberedande program var det 85 procent som läste på högskola. Motsvarande andel bland ungdomar som hade tagit examen från ett yrkesprogram var 45 procent. Det är dock viktigt att notera att elever som tar examen från högskoleförberedande program per automatik får grundläggande högskolebehörighet medan det behövs godkänt i svenska 2 och 3, samt engelska 6 för att få grundläggande högskolebehörighet i en yrkesexamen, vilket kräver vissa aktiva val.

Studier på Komvux var vanligare bland ungdomar som hade fullföljt utan examen, både från yrkesprogram och från högskoleförberedande program, där andelarna var 75 respektive 56 procent. En av fem ungdomar läste på högskola ett år efter gymnasieskolan bland de som fullföljt utan examen från ett högskoleförberedande program, vilket tyder på att dessa ungdomarna hade läst till grundläggande behörighet efter gymnasieskolan.

En av tio som fick grundläggande behörighet på yrkesprogram läste vidare på högskola ett år efter

Tabell 3 nedan visar andelen som läste på högskola år 2015 av de som hade grundläggande behörighet när de lämnade gymnasieskolan med examen från ett yrkesprogram.¹⁰ Det var 41 procent av alla ungdomar med examen från ett yrkesprogram som hade läst till grundläggande behörighet. Totalt var det 13 procent av alla ungdomar med grundläggande behörighet från ett yrkesprogram som läste på högskola ett år efter gymnasieskolan.

¹⁰ Uppgifterna om grundläggande högskolebehörighet hämtas från avgångsregistret. Uppgifter om eventuell behörighet för ungdomar som läser till t ex yrkeshögskola eller Komvux efter gymnasieskolan ingår inte.

Tabell 3. Antal och andel med grundläggande behörighet, samt antal och andelen högskolestuderande bland ungdomar med examen från ett yrkesprogram.

Program	Total antal med examen	Antal/andel med grundläggande behörighet våren 14		Antal/andel* studerande på högskola år 2015	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Samtliga program	26 010	10 713	41,2	1 346	12,6
Barn- och fritidsprogrammet	2 265	1 498	66,1	288	19,2
Bygg- och anläggningsprogrammet	4 015	1 053	26,2	36	3,4
El- och energiprogrammet	3 611	1 464	40,5	147	10,0
Fordons- och transportprogrammet	2 386	291	12,2
Handels- och administrationsprogrammet	2 008	937	46,7	106	11,3
Hantverksprogrammet	2 318	845	36,5	57	6,7
Hotell- och turismprogrammet	1 008	588	58,3	43	7,3
Industri tekniska programmet	1 339	465	34,7	137	29,5
Naturbruksprogrammet	2 089	1 169	56,0	162	13,9
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	1 728	539	31,2	42	7,8
Riksrekryterande utbildningar	186	139	74,7	27	19,4
VVS- och fastighetsprogrammet	1 020	240	23,5	8	3,3
Vård- och omsorgsprogrammet	2 037	1 485	72,9	289	19,5

*Andel av alla som hade grundläggande högskolebehörighet vid examen.

Kommentar: Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål. Här ingår utbildningar inom flygteknik, marinteknik, samiska näringar, sjöfart, tågteknik och yrkesdans.

Andelen studerande på högskola av de som hade fått grundläggande behörighet vid examen varierade stort mellan programmen. Störst andel fanns bland elever som hade läst industri tekniska programmet, med nästan en tredjedel på högskola år 2015. Det var däremot en relativt låg andel bland dessa ungdomar som läste till grundläggande behörighet under deras gymnasiestudier, 34 procent. Efter barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet studerade en relativt hög andel på högskola. En av fem som hade fått grundläggande behörighet från dessa program började läsa på högskola ett år efter att de avslutat gymnasieskola. Vid beaktande av den här statistiken är det viktigt att ha i åtanke att det enligt tidigare års redovisningar är vanligare att läsa på högskola 3 år efter avslutad gymnasieskola.

Högskoleämne efter gymnasieskolan

Som diagram 1 visade studerade 39 procent på högskola år 2015 bland ungdomar som hade fullföljt ett högskoleförberedande program. I tabell 4 redovisas de vanligaste högskoleämnena efter respektive högskoleförberedande program bland ungdomarna som hade tagit examen och läste sedan på högskola år 2015.

Tabell 4. Vanligaste högskoleämne för ungdomar med examen från ett högskoleförberedande program och som studerar på högskola år 2015

Program	Antal	Vanligaste högskoleämne (två högsta andelar per program)
Ekonomi (EK)	2 786	Samhällsvetenskap, juridik m.m. (73,9%), Humaniora och Konst (5,9%)
Estetiska (ES)	1 456	Humaniora och Konst (44,4%), Pedagogik och lärarutbildning (18,3%)
Humanistiska (HU)	359	Humaniora och Konst (46,5%), Samhällsvetenskap, juridik m.m. (27,0%)
Naturvetenskap (NA)	7 310	Teknik och tillverkning (43,3 %), Hälso- och sjukvård samt social omsorg (22,6%)
Samhällsvetenskap (SA)	5 198	Samhällsvetenskap, juridik m.m. (43,8%), Hälso- och sjukvård samt social omsorg (16,8%)
Teknik (TE)	3 172	Teknik och tillverkning (66,8 %), Naturvetenskap, matematik och data (14,2%)

Samhällsvetenskap, juridik samt teknik och tillverkning var de vanligaste högskoleämnena bland de som läste på högskola år 2015 efter att ha fått examen läsåret 2013/14. Detta var på grund av det stora antalet ungdomar som valde dessa högskoleämnen efter att ha läst de till antal elever största gymnasieprogrammen samhällsvetenskap och naturvetenskap. Samhällsvetenskap och juridik var även populära högskoleämnen bland ungdomarna som läst ekonomiprogrammet, bland dessa valde 3 av 4 detta som högskoleämne. Två tredjedelar av ungdomarna som läste teknikprogrammet studerade inom teknik och tillverkning de flesta av ingenjörsutbildningar ingår.

Vanligaste högskoleämne efter yrkesprogram

De vanligaste högskoleämnena bland ungdomar som hade examen från ett yrkesprogram var pedagogik och lärarutbildning (28%) och hälso- och sjukvård (22%). Det kan till viss del förklaras av att de yrkesprogrammen som hade högst antal elever på högskola ett år efter gymnasieskolan var barn- och fritidsprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet. Dessa ungdomar läste i högst utsträckning pedagogik och lärarutbildning (76%) samt hälso- och sjukvård (71%).

Etableringsstatus över tid

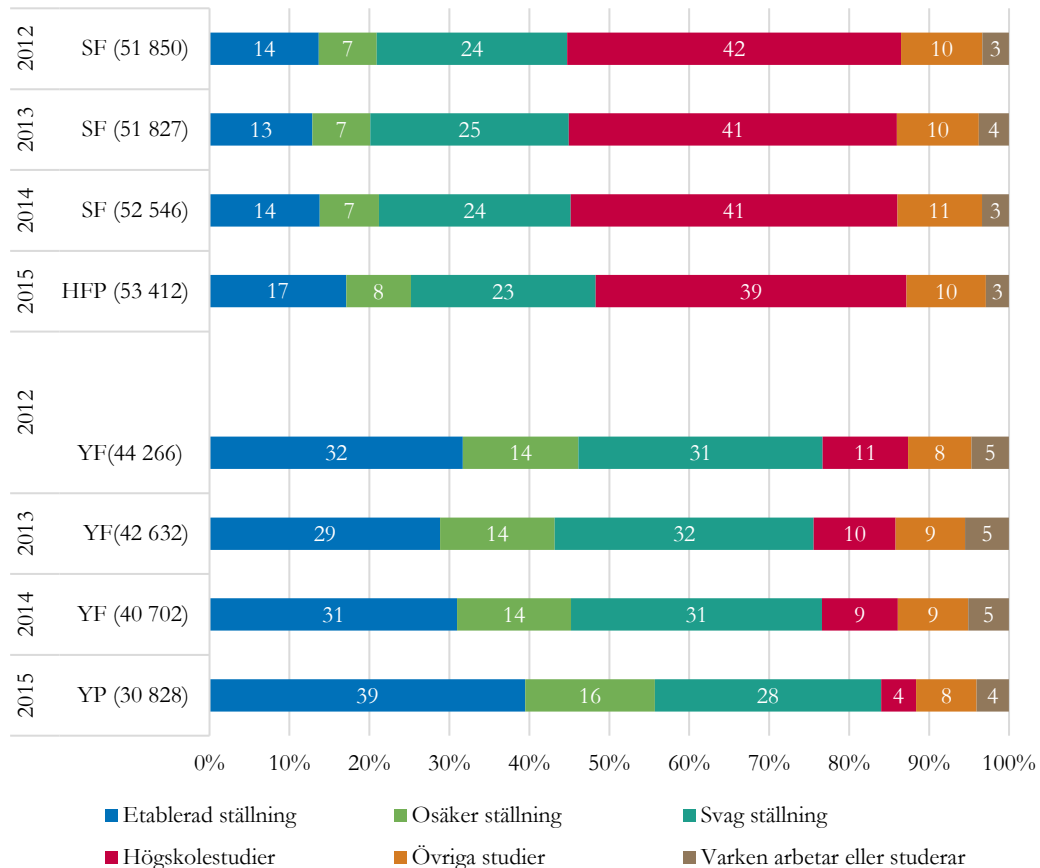
I tidigare redovisningar har det framgått att etableringsstatus ett år efter gymnasieskolan kan variera från årskull till årskull.¹¹ Etablering över tid har visats variera särskilt mycket för yrkesförberedande program. Det är viktigt att ha i åtanke att det är många aspekter som påverkar ungas etablering på arbetsmarknaden, vilket är en analys som inte ryms i detta PM. Exempelvis påverkas ungdomars etablering av arbetslöshetsnivåer och det rådande konjunkturläget.

Diagram 5 visar andelar per etableringsstatus över tid för ungdomar ett år efter de fullföljt gymnasieskolan.¹² Uppgifterna avser ungdomar som avslutade gymnasieskolan läsåret 2010/11 till och med läsåret 2013/14, och avser deras verksamhet ett år efter, dvs kalenderår 2012 till och med 2015. Andelen etablerade på arbetsmarknaden var högre år 2015 jämfört med tidigare år, oavsett programtyp. Detta samtidigt som andelen studerande var lägre, både för studerande på högskola och i övriga studier.

¹¹ Se Rapport 411 *Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan* s 31. OBS där ingår endast ungdomar som fått slutbetyg med grundläggande behörighet.

¹² För ungdomar som har läst enligt det gamla regelverket Lpf 94 inkluderas de med slutbetyg med eller utan högskolebehörighet. För ungdomar som har läst Gy 2011 inkluderas de som har examen och de med studiebevis på minst 2500 poäng. Etableringsstatus för 2015 är för den första kullen som har läst enligt Gy 2011.

Diagram 5. Etableringsstatus ett år efter gymnasieskolan över tid bland ungdomar som hade fullföljt läsåret 2011/12 – 2013/14 Per programtyp.

Kommentar: Beteckningen YF/YP avser yrkesförberedande/yrkesprogram, SF/HFP avser studieförberedande/högskoleförberedande program. Medieprogrammet ingår i yrkesförberedande program.

Bland ungdomar som hade läst yrkesförberedande/yrkesprogram ökade andelen etablerade med 8 procentenheter från 31 till 39 procent mellan verksamhetsår 2014 och 2015. Dock var antalet ungdomar som hade fullföljt yrkesprogram ungefär 10 000 färre jämfört med antalet som hade fullföljt yrkesförberedande ett år tidigare. Detta innebär att antalsmässigt var det ungefär lika många, omkring 12 500, som var etablerade på arbetsmarknaden ett år efter gymnasieskolan båda åren. Ungdomar som hade fullföljt ett yrkesprogram läsåret 2013/14 hade i större utsträckning en etablerad ställning på arbetsmarknaden än en svag ställning på arbetsmarknaden år 2015. Detta till skillnad från tidigare år där andelen med etablerad ställning var ungefär lika stor som andelen med svag ställning.

Diagrammet visar att andelen högskolestuderande bland de som hade läst yrkesförberedande/yrkesprogram minskade med 5 procentenheter mellan 2014 och 2015, vilket troligen är en följd av att det krävs aktiva val att läsa till

grundläggande högskolebehörighet i den reformerade gymnasieskolan. Andelen ungdomar som var i övriga studier och som varken arbetade eller studerade var relativt jämt över åren för båda programtyperna.

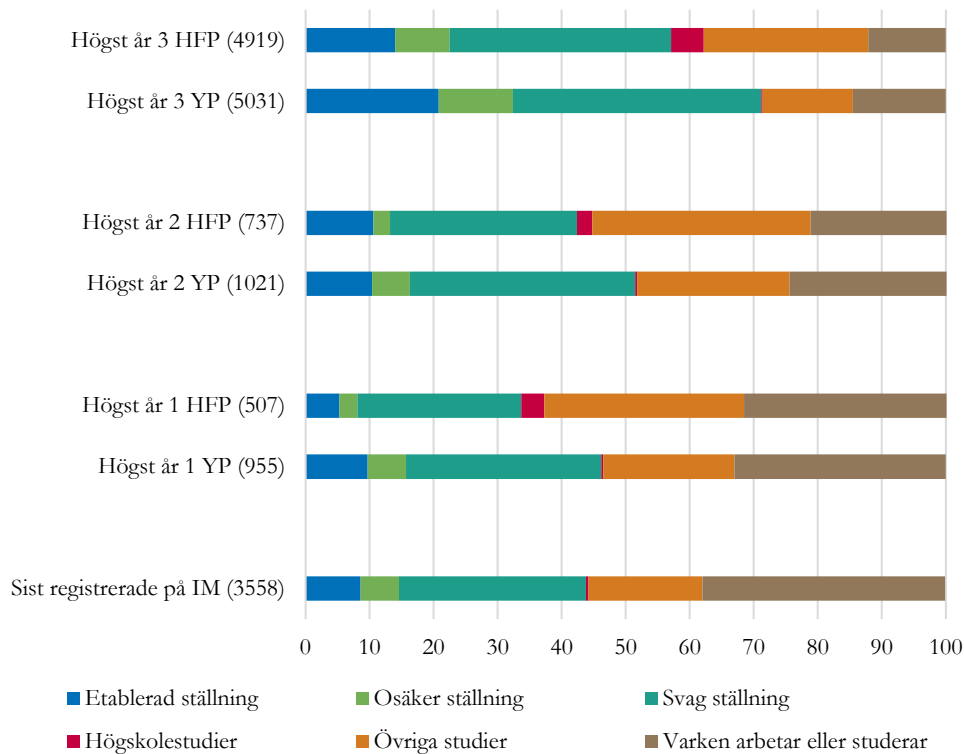
Verksamhet bland ungdomar som inte hade fullföljt gymnasieskolan

I detta avsnitt beskrivs verksamheten bland ungdomar som inte hade avslutat gymnasieskolan med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng. Dessa ungdomar är jämnåriga med de som avslutade gymnasieskolan läsåret 2013/14 med förväntad studietakt. Avsnittet börjar med en presentation av verksamhet för alla ungdomar. Därefter redovisas fördelningen bland olika typer av studier för de som klassificerades som studerande år 2015.

Vanligare med svag ställning på arbetsmarknaden bland unga som inte fullföljt gymnasieskolan

I diagram 6 går det att utläsa att den vanligaste aktiviteten bland ungdomar som inte fullföljt gymnasieskolan var antingen svag ställning på arbetsmarknaden, övriga studier eller att varken arbeta eller studera. Ungdomar som hade läst ett högskoleförberedande program befann sig i större utsträckning i övriga studier år 2015, jämfört med ungdomar som hade läst ett yrkesprogram.

Diagram 6. Etableringsstatus år 2015 bland ungdomar som hade inte fullföljt gymnasieskolan, andel (%).

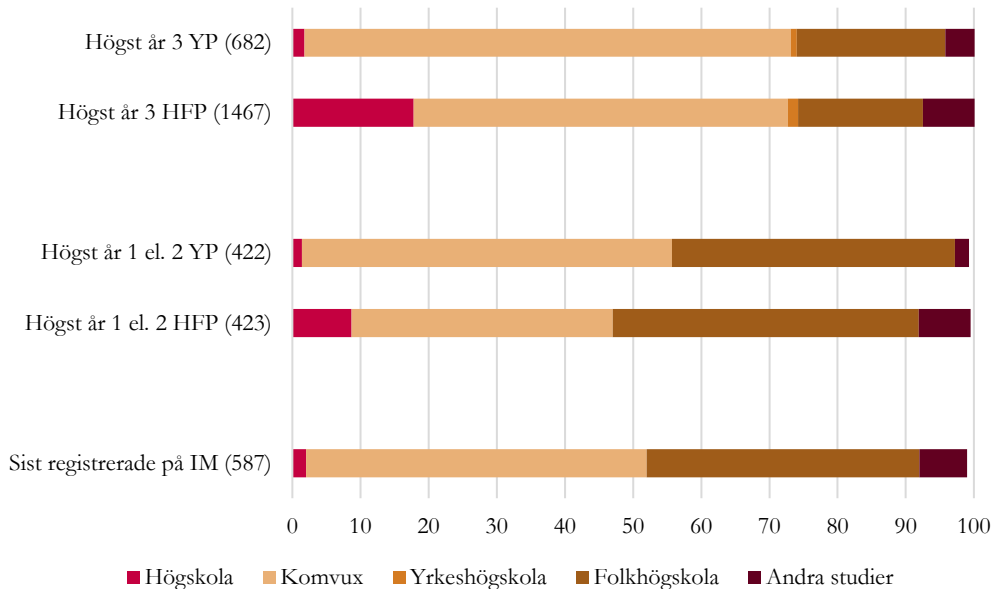

Kommentar: I gruppen *Högst års 3* inkluderas även ungdomar med studiebevis med färre än 2500 poäng

Ju lägre högsta år ungdomarna hade kommit till, desto större var andelen som varken arbetade eller studerade. Den största andelen ungdomar som varken arbetade eller studerade återfinns bland ungdomar som sist var registrerade på ett introduktionsprogram. Dessa ungdomar hade inte senare varit registrerade på ett nationellt program. Den här gruppen hade dessutom bland de lägsta andelarna i övriga studier, men samtidigt ungefär lika stor andel med arbetsmarknadsanknytning som de som hade gått högst år 1 på ett yrkesprogram.

Folkhögskola vanligare bland ungdomar som högst gått år 1 eller 2

För ungdomar som inte hade fullföljt gymnasieskolan skiljde sig typ av studier åt beroende på hur "långt" de hade kommit i gymnasieskolan. Diagram 7 visar typ av studier för de som kategoriserats som studerande år 2015 men som inte hade fullföljt gymnasieskolan. Studier på folkhögskola var betydligt vanligare bland ungdomar som hade läst till högst år ett eller två på ett nationellt program, jämfört med de ungdomar som hade läst till år tre på gymnasieskolan. Detta kan förklaras av att folkhögskolor inte har samma åldersgränser som Komvux.

Diagram 7. Typ av studier bland ungdomar som studerade år 2015 och som inte hade fullföljt gymnasieskolan, andel (%).

Ungefär en av fem ungdomar som hade fått studiebevis med färre än 2500 poäng eller gått högst år 3 på ett högskoleförberedande program läste på högskola år 2015, vilket var ungefär samma andel bland de som hade fullföljt utan examen. Bland ungdomar som sist varit registrerade på ett introduktionsprogram och som kategoriserades som studerande år 2015 läste hälften på Komvux och ungefär 40 procent på folkhögskola.

Ungdomar som fullföljde gymnasieskolan inom 3 år efter att ha börjat på ett introduktionsprogram

Statistiken som ingår i den här redovisning utgår ifrån det program som ungdomarna sist var registrerade på. Det innebär att ungdomar som började på ett introduktionsprogram för att sen går över till ett nationellt program redovisas utifrån till det program som de har bytt till. Det tar oftast längre tid än tre år för elever som börjar på introduktionsprogram att gå klart gymnasieskolan. Det är viktigt att ha i åtanke när man beaktar den här statistiken att ungdomar som är registrerade i gymnasieskolan längre än tre år inte återfinns i årets redovisning, utan ska ingå i kommande års redovisningar beroende på när de avslutar alternativt avbryter sina studier. Det innebär bland annat att den här statistiken inte kan likställas eller jämföras med övrig genomströmningsstatistik, och detta gäller i synnerhet för just ungdomar som har börjat på introduktionsprogrammen.

I årets redovisning fanns det ungefär 1 100 ungdomar som började på ett introduktionsprogram och hade bytt till ett nationellt program för att sedan avsluta sina gymnasiestudier, med eller utan examen, läsåret 2013/14. Bland dessa ungdomar som hade fullföljt inom tre år var det vanligast att de hade börjat på

programinriktat individuellt val, det hade 70 procent av ungdomarna gjort. Det var 15 procent som hade börjat på preparandutbildningen, 7 procent på yrkesintroduktion och mindre än 5 procent på individuellt alternativ eller språkintrouktion. Bland alla som hade fullföljt inom 3 år var det 89 procent som hade fullföljt med eller utan examen från ett yrkesprogram, och 11 procent från ett högskoleförberedande program.

Ett år efter att ha avslutat gymnasieskolan hade 28 procent av dessa ungdomar en etablerad ställning på arbetsmarknaden. 14 procent hade en osäker ställning och 38 procent en svag ställning på arbetsmarknaden. Tillsammans var det 80 procent som hade någon typ av arbetsmarknadsanknytning år 2015. Därutöver studerade 5 procent på högskola, 9 procent befann sig i övriga studier och 7 procent var varken i arbete eller studier. Den här fördelningen på verksamhet var relativt lik fördelningen bland ungdomar som hade läst yrkesprogram och fullföljt utan examen.

Bilaga 1

Kategoriseringen av etableringsstatus sker enligt följande (inkomstgränser gäller för verksamhetsåret 2015):**Etablerad ställning på arbetsmarknaden**

Arbetsinkomst på minst 187 100 kr, sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition (november månad 2015), inga händelser som indikerar arbetslöshet och inga händelser som indikerar arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning.

Osäker ställning på arbetsmarknaden

Arbetsinkomst på minst 158 300 kr och upp till 187 100 kr. Vid inkomst av aktiv näringsverksamhet gäller ingen nedre inkomstgräns. Inte klassificerad som studerande. eller

Arbetsinkomst på minst 187 100 kr och under året förekomst av arbetslöshet (hel- eller deltid), arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller inte klassificerad som sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition. Inte klassificerad som studerande.

Svag ställning på arbetsmarknaden

Arbetsinkomst upp till 158 300 kr. Inte klassificerad som studerande. eller

Arbetsinkomst på minst 158 300 kr och under året förekomst av heltidsarbetslöshet/arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar. Inte klassificerad som studerande.

Högskolestudier

Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen 2015 och erhållit någon form av studieersättning samma år. Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden.

Övriga studier

Erhållit någon form av studieersättning under aktuellt år. Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden eller högskolestuderande.

Utanför arbetsmarknaden

Avsaknad av arbetsinkomst aktuellt år. Inte klassificerad som studerande. Benämns som ”varken arbete eller studier” i denna PM.

Inkomstgränserna för åren 2011 - 2015 (kr)

	Lägre inkomstgräns	Högre inkomstgräns
2011	143 400	169 500
2012	147 400	174 200
2013	151 300	178 900
2014	155 300	183 600
2015	158 300	187 100

Bilaga 2

Fullständiga kategorinamn för bransch

I tabell 2 redovisas bransch utifrån definitionen enligt SNI 2007 (2-ställig kod), en standard för svensk näringsgrensindelning. Uppgifterna hämtas ursprungligen från SCB:s LISA-registret.

Fullständiga kategorinamn:

- 01 Jordbruk, skogsbruk och fiske
- 02 Tillverkningsindustri; gruvor och mineralutvinningsindustri
- 03 El-, gas- och värmeverk; vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering
- 04 Byggindustri
- 05 Handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar
- 06 Transport- och magasineringsföretag
- 07 Hotell och restauranger
- 08 Informations- och kommunikationsföretag
- 09 Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.
- 10 Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare
Företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; företag inom uthyrning,
- 11 fastighetsservice,
resetjänster och andra stödtjänster
- 12 Civila myndigheter och försvaret
- 13 Utbildningsväsendet
- 14 Enheter för vård och omsorg, socialtjänst
- 15 Enheter för kultur, nöje och fritid; andra serviceföretag m.m.
- 99 Okänd bransch

I kategorin *Övriga branscher* ingår enligt SNI 2007 (2-ställig kod), "*El-, gas- och värmeverk; vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering*", "*Informations- och kommunikationsföretag*", "*Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.*", "*Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare*", "*Civila myndigheter och försvaret*" samt "*Okänd bransch*".